

בבית הדין הצבאי המחוזי
במחוז שיפוט מ"ל
בפני:

רס"ן סיגל טורג'מן - שופטת

(ע"י ב"כ, קמ"ש שובל ברגלס)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(ע"י ב"כ, עו"ד שגיא גרינפלד)

ח/XXX טוראי ח' ש'

הכרעת - דין

על פי הודאתה, מורשעת הנאשמת בעבירה של היעדר מן השירות שלא ברשות, לפי סעיף 94 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, על כי נעדרה מיחידתה, מיום 6.4.2016 ועד יום 22.8.2016, בסך הכל 139 ימים, בהתאם לכתב האישום.

ניתנה היום, 21.9.2016, י"ח באלול התשע"ו, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופטת

גזר - דין

הנאשמת, טור' ח' ש', הורשעה בהתאם להודאתה, בעבירה של היעדרות מן השירות שלא ברשות בגין כך שנעדרה מן השירות ביחידתה, משך 139 ימים. לאחר שטענו הצדדים לפניי מהו לעמדתם העונש הראוי לה, הגיעה העת לגזור את דינה.

רקע(1) שירותה הצבאי

מן התדפיס האישי בעניינה (ת/1) ומהחומר שהוגש לפניי עולה, כי הנאשמת התגייסה לשירות ביום 6/10/15, ביצעה טירונות ולאחר מכן יצאה לקורס מש"קי שלישות. היא הוצבה לתפקיד כמש"קית שלישות ברמת"ג מקא"מ. למרות שרק החלה בתפקידה, ציינו מפקדיה שמדובר בחיילת טובה עם מוטיבציה גבוהה, כשבשלב מסוים החלו בעיות. צוין, שיש לה בעיה עם שמירות ותורנויות ולא מוכנה להיות רחוקה מהבית. היא לא טופלה על ידי ת"ש ולא העלתה בעיות חריגות בקליטה. מעיון במסמכי קליטתה ביחידה ובראיונות שעברה עם מפקדיה, אין אינדיקציה לבעיות שהעלתה (ת/4, ת/5, ת/6).

כחודשיים וחצי לאחר תחילת שירותה, נעדרה מן השירות לתקופה קצרה של כשניים-עשר ימים, בסיומה נשפטה בדין משמעתי ל-7 ימי מחבוש על תנאי למשך 6 חודשים ובאותו מועד נתנה את הדין בגין עבירה נוספת, בגינה הוטל עליה עונש ריתוק בן 5 ימים. התביעה לא הציגה את טפסי התלונה בעניינה, אך טענה, שהנאשמת עזבה את היחידה תוך כדי ריצוי עונש הריתוק והחלה בהיעדרות נשואת כתב האישום.

בביקור שנערך בביתה (ת/3), לאחר תחילת ההיעדרות, הבטיחה להסגיר את עצמה ואמה טענה שהנאשמת סובלת מבעיות רפואיות המקשות עליה לסגור תורנויות ולשבת בכלא ולכן מסרבת לחזור ליחידה.

לטענת ההגנה, נעשה ניסיון להחזירה לצבא והיא התייצבה בבסי"כ XXX, אולם חטפה התקף חרדה וסבה על עקבותיה. טען הסנגור, כי לאור זאת ובעקבות פנייתו הגיעה משטרה צבאית לביתה ועצרה אותה.

באמרתה (ת/2) הסבירה הנאשמת את הרקע להיעדרות, כי הרגישה יחס משפיל מהמפקדות שלה והיתה בחוסר אונים. לטענתה, היתה בבית במהלך תקופת ההיעדרות.

(2) נסיבות אישיות

למרות שאין חולק שבפני גורמי היחידה לא התייחסה הנאשמת לנסיבותיה האישיות, פרשה ההגנה לפניי את הרקע האישי של הנאשמת, שלגישתה עמד ברקע ביצוע ההיעדרות וקשייה בשירות.

מבלי להיכנס לפירוטם של דברים, התייחסה ההגנה לאירוע שחוותה הנאשמת לפני כשנתיים בעקבותיו שינתה את מקום לימודיה וכך הצליחה לסיים 12 שנו"ל. במהלך תקופת היעדרותה נבדקה על ידי פסיכיאטר מטעמה (ס/5), אשר אבחן את מצבה כסובלת מ-PTSD בעקבות אותו אירוע, כאשר מצבה הנפשי החמיר במהלך שירותה הצבאי. לגישתו, אינה מתאימה למסגרת צבאית ויש לשחררה משירות, תוך שהמליץ על טיפול תרופתי לצד המשך טיפול פסיכותרפי.

בבדיקה שערכה הפסיכיאטרית, ד"ר אבנשטיין, במהלך תקופת כליאתה (ס/1), מסרה הנאשמת כי נוכח בעיות חברתיות עקב האירוע האמור, מעוניינת להשתחרר משירות. הפסיכיאטרית ציינה, כי יש פער לעומת מה שמסרה בעת גיוסה. בבדיקתה לא התרשמה מסימני מצוקה חריפים, אינה שרויה בדיכאון ואינה פסיכוטית. בשלב זה נקבע, שיש צורך בהמשך בירור ומעקב תוך חזרה לשירות.

לעיוני הוגש מכתב שכתבה אמה של הנאשמת (ס/2), בו התייחסה לנסיבותיה האישיות, כולל אותו אירוע, פטירת סבתה, אליה היתה קשורה, בסוף השנה שעברה (ס/3) ובעיות כלכליות של המשפחה (ס/4).

בדברה האחרון לפניי, הביעה הנאשמת צער וחרטה על מעשיה. היא הסבירה את הרקע להיעדרות וטענה שלא קיבלה יחס ותמיכה מהמפקדות. היא הסבירה שהיה לה קשה לפנות בנוגע לבעיותיה האישיות, אבל עכשיו הביעה את רצונה להמשיך בשירות תקין והיא מבינה שעליה לפנות לקב"ן על מנת שיסייע לה בכך.

טיעוני הצדדים**(1) טיעוני התביעה**

התביעה סברה, שאין מקום להעניק משקל מכריע לנסיבותיה האישיות של הנאשמת משזו לא טרחה להעלותן בפני גורמי הצבא כדי לקבל סיוע ותמיכה. התובעת המלומדת הצביעה על הסיבות השונות שהציגה הנאשמת להיעדרותה (החל מבעיות רפואיות, עובר ביחס מפקדים והמשך בנסיבות אישיות שפורטו על ידי ההגנה), כאשר לכל אלו אין אינדיקציה בסיכום שירותה. הנאשמת עשתה דין

לעצמה ועזבה את השירות שעה שריצתה עונש ריתוק ולחובתה עונש מותנה בר הפעלה בגין היעדרות. התובעת ציינה, כי אין המדובר בחיילת חדשה ביחידה, כך שזו הכירה את מערך הת"ש, אך נמנעה מלפנות לקבלת עזרה.

התביעה ביקשה ללמוד על מדיניות הענישה הנוהגת מן הפסיקה שהגישה, ממנה עלה לטענתה, כי מתחם הענישה הראוי במקרה זה הוא למעלה ממחצית תקופת ההיעדרות.

בע/50/13 רב"ט צ' נ' התצ"ר הוקל עונשו של הנאשם בגין 133 ימי היעדרות ל-80 ימי מאסר. דובר במי שפנה לגורמי הת"ש לקבל חופשה לשם עבודה לצורך החזר הלוואה. בע/2/09 טור' כ' נ' התצ"ר דובר במי שנעדרה 150 ימים על רקע נסיבות אישיות קשות ואושר עונש בן 80 ימי מאסר. בע/79/10 טור' ח' נ' התצ"ר אושר עונש בן 60 ימים לצד הפעלת עונש מאסר מותנה בן 14 ימים במצטבר, כאשר הנאשם שהשתמט בעברו היה עריק מהבקו"ם למשך 150 ימים. בע/90/14 טור' ט' נ' התצ"ר נעדרה הנאשמת למשך 250 ימים ואושר עונש בן 120 ימי מאסר לצד הפעלה מצטברת של 20 ימי מאסר מתוך 45 ימי מאסר מותנים שהוטלו עליה בגין תיק קודם.

(2) טיעוני ההגנה

הסנגור המלומד התייחס לנסיבות חייה הקשות של הנאשמת ולמצבה הנפשי הבעייתי. לגישתו, היה מקום להורות על ביטול כתב האישום בעניינה, אך משזה עמד על כנו, יש מקום להקל בעונשה ולאפשר לה להשלים שירות תקין תוך הסתפקות בימי מעצרה עד למועד הטיעונים לעונש, משך 32 ימים בלבד. הסנגור טען, כי הנאשמת פנתה לגורמי קב"ן ביחידתה, אף שאין לכך תיעוד, אך פניותיה לא נענו.

הסנגור הציגה אסופת פסיקה רחבה לתמיכה בעתירתו, כאשר בחלק מן המקרים דובר היה במי שפוטרו מן השירות ולחלקם נסיבות אישיות קשות שעמדו ברקע ההיעדרות וכל אלו הובילו להסכמה של הצדדים על עונשי מאסר מתונים ומקלים בגין היעדרויות ממושכות.

הסנגור ביקש מבית הדין לצעוד בדרך החסד והרחמים בעניינה של הנאשמת וברוח תקופת חגי תשרי הקרבה, לנקוט בענישה שתקל בעונש המאסר ותצפה פני עתיד, כדי לאפשר לה לשהות בחיק משפחתה במהלך תקופת החגים.

דיון והכרעה

תיקון מס' 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 קבע את עקרון ההלימה כעקרון מנחה, כך שיש לקיים יחס הולם בין חומרת המעשה ונסיבותיו לבין סוג ומידת העונש המוטלים על המבצע (סעיף 40ב).

בעבירה שלפנינו, שעניינה היעדרות מן השירות שלא ברשות, הערכים המוגנים הינם האינטרס הציבורי להגן על חוסנו של הצבא, לקדם את השוויון בנטל השירות הצבאי ולחזק את לכידותה של החברה הישראלית (ע/28/13 טור' מ' נ' התצ"ר; ע/12/13 התצ"ר נ' טור' ל').

מבחינת הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, מדובר בנאשמת שאמנם התגייסה חצי שנה קודם לכן אבל הספיקה לשרת כחודשיים בלבד עד לתחילת היעדרותה. המעורבות שלה ביחידה ובשירות הצבאי היתה מועטה ולכן לא ניתן לייחס לה מודעות גבוהה לאופן הטיפול בבעיות של חיילים. לחובתה ניתן לזקוף את הימנעותה משיתוף המפקדים בבעיותיה, אלא שלטענת ההגנה זכתה מהם ליחס שאינו אוהד. הנאשמת נעדרה לתקופה ממשית של כארבעה וחצי חודשים, כשספק בעיניי, אם אותן נסיבות אישיות שפורטו על ידי ההגנה בהרחבה הן אלו שעמדו בבסיס ההיעדרות שביצעה. חומרה נוספת קיימת ביציאה להיעדרות מתוך ריצוי עונש של ריתוק וכשלחובתה עונש מותנה בר הפעלה בגין עבירה של היעדרות מן השירות.

מבחינת הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, אלא לנאשמת עצמה. המדובר בחיילת בתחילת שירותה הצבאי, כאשר ניתן לראות בהיעדרותה הנוכחית ובזו הקודמת משום רצף אחד. התביעה לא הציגה את טופס התלונה כך שלא ניתן ללמוד על נסיבות ביצוע אותה היעדרות ועל הסיבה שהעלתה לביצועה. מההגנה למדתי, שהנאשמת ביקשה להתייצב בעצמה למרות שבפועל נעצרה לבסוף מביתה.

למרות שהסנגור ביקש להעניק משקל רב לחוות הדעת הפסיכיאטרית מטעם ההגנה, לא מצאתי התרשמות דומה בחוות דעת הפסיכיאטרית של מתקן הכליאה. גם מחוות דעת זו וגם מהתנהגותה של הנאשמת בתוככי מתקן הכליאה, לא עלו מצוקה או קשיי התמודדות דומים לאלה שתיאר הסנגור לפניי.

לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות, לקולא ולחומרא, ובשים לב למדיניות הענישה הנוהגת, מצאתי שמתחם העונש ההולם בתיק זה נע בין 40 עד 140 ימי מאסר לריצוי בפועל לצד עונש מאסר מותנה.

אילו היה מובא עניינה של הנאשמת לפניי בימים כתיקונם, יתכן שהייתי מוצאת להטיל עליה ענישה מחמירה יותר, המתקרבת למחצית תקופת היעדרותה, כעתירת התביעה, בהתחשב בכך שהנאשמת לא העלתה את בעיותיה האישיות בפני גורמי הצבא ובחרה בדרך של עשיית דין עצמית.

אולם, במקרה שלפניי מצאתי שיש מקום להעניק בכורה לשיקולי השיקום בעניינה, כאשר התרשמתי מדברי הנאשמת בדברה האחרון, מהחלטתה ליטול אחריות על מעשיה בהזדמנות הראשונה ומהבעת רצונה להמשיך בשירות תקין. למרות שלא מצאתי בנסיבות האישיות משום בסיס להיעדרות, לא יכולתי להתעלם מהן ומהשפעתן על חייה בגזירת עונשה. לצד כל זאת התחשבתי בתקופת החגים הקרבה, כאשר כל אלה הובילוני להחלטה שלא למצות עמה את הדין ולנקוט בעניינה בדרך בית הלל. דרך זו תאפשר לה לצאת לביתה במהלך תקופת החגים הקרבה, אך תמשיך ותעמיד מעל ראשה עונש מותנה מחמיר ומרתיע, אם לא תנצל כיאות את ההזדמנות שניתנה לה.

סוף דבר

לאור האמור לעיל, אני מטילה, אפוא, על הנאשמת את העונשים הבאים:

- א. ארבעים וארבעה (44) ימי מאסר לריצוי בפועל שיימנו החל מיום מעצרה.
- ב. עונש מאסר מותנה בן תשעים (90) ימים למשך שנתיים (2), שלא תעבור עבירה לפי סעיף 92 או 94 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה והודעה היום, כ"ד באלול התשע"ו, 27.9.2017, בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופטת